

(א) ונדרים לג. ז"ב ג.ג. (ב) וז"ב ג.ג. (ג) ונדרים לג. (ד) ונדרים לג. (ה) ונדרים לג. (ו) ונדרים לג. (ז) ונדרים לג. (ח) ונדרים לג. (ט) ונדרים לג. (י) ונדרים לג.

גליון הש"ס

גב' איבער לך עבודי. עין כבית דף ג' ע"ב חופשית ד"ה איבער לך:

הכונס פרק ששי בבא קמא

נח.

עין משפט
גר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג מהלכות נזיק ממונ הלכה יא פגמ עשין פו עוש"ע ח"מ סימן שצ"ד סעיף 6:

מב ה מ"י שם הלכה יז וע"י כהנא ונתיב עוש"ע שם סעיף ז:

לא מבעיא אכלה דמשלמת. מיהא מה שנהנית אע"ג ללא פשע בשמירתה דהא נהנית: **אכל נחבטה**. דאפי' נהיה הויקא אנוסה הוסי': **אימא**. האי נבל שהדה מנכסי ארי מנכסי חבירו הוא שהליל את נהנת חבירו של נחבטה בקרקע ומזהו הוא דעבד ומידי לא לשקול קמ"ל: **שהחלקה במי רגליה**. מנה"ר לגינה דלנוסא ללא סלקא אדעתיה הוא: לא שנו. דמה שנהנית הוא דמשלמת ולא מה שהויקא: **אלא**. שאכלה מיד באתה ערוגה שנפלה שם דכיון דלנוסא היא נפילה אנוסה היא נמי בארילתה דכיון דחויא לתבואה תותה לא מוקמה אנפשה: **אכל**. הלכה מערוגה לערוגה ואכלה משלמת מה שהויקא: **לא אימא עד שפלא לדעת**. שידעו הצעלים שיפלה: **וסחזור לדעת**. שלא נעל בפניה כראוי: **אלא כיון שיפלה לדעת**. שידעו צילתה: **אף על גב שחורה שלא לדעת**. דהשתא לא סגי לה בשמירה פחותה דלמך ליה כיון דילפא כו': **פחלפו בפשיעה**. בלאו לידה היה לו לשמירה שלא תכנס ותאכל: **וסופו באונס**. לא היה יודע שפלה ולאסטמורי

לא מבעיא קאמר לא מבעיא אכלה דמשלמת מה שנהנית אבל נחבטה אימא **מבריה ארי מנכסי חבירו הוא ומה שנהנית נמי לא משלם קמ"ל ואימא ה"נ מבריה ארי מנכסי חבירו מדעתו הוא האי לאו מדעתו אי נמי מבריה ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא היכי נפל רב כהנא אמר שהחולקה במימי רגליה רבא אמר שדחפתה חברתה מ"ד שדחפתה חברתה כל שכן שהחולקה במימי רגליה ומאן דאמר שהחולקה במימי רגליה אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה שהויקא דא"ל **איבעי לך עבורי חדא חדא אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהויקא ורבי יוחנן אמר ר' אפי' מערוגה לערוגה ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור לדעת א"ר פפא לא תימא עד שתצא לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת אע"פ שחורה שלא לדעת מ"מ דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם **הטא: ורדה כדרכה והויקא משלמת מה שהויקא: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והויקא במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור או דלמא הכא כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה ולאסטמורי******

א"נ מבריה ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא. וא"ת והרי פורע חובו דחשבינן ליה מנכסי ארי זרש אין צין המודר (נדרים ד' ג.) אע"ג דלית ליה פסידא וי"ל דהכי פ"י מנכסי ארי מנכסי חבירו מדעתו וכיון דמדעתו אפי' אית ליה פסידא כמו פורע חובו חשיב מנכסי ארי האי שלל מדעתו א"י מנכסי ארי מנכסי חבירו אפי' כשאינו מדעתו אלא חבירו מנכסיה להבירח ארי מעדרו לית ליה פסידא למנכסי ארי אית ליה פסידא וכיון דליכא תמידי שלל מדעתו ואית ליה פסידא לא חשיב מנכסי ארי אכל מדעתו אפי' אית ליה פסידא או שלל מדעתו ולית ליה פסידא חשיב מנכסי ארי ואין נותן לו אפי' שכרו וא"ת דכסוף השוכר [את] הפועלים (ב"מ ג.) אמר דשומר חנם שהיה לו לקדם צדועים ומקלות ולא קדם חייב ומפרש שומר חנם חנם וס"ש בשכר דמסיק דחחר ונטול מנכ"ה ומשמע דשומר חנם לא מחייב לקדם בשכר אכל כ"ש אם קדם בשכר דשפיר עבד ונותנים לו מה שהוילא ומסתברא דה"ה איניש דעלמא שאינו שומר וגם שכן עגמו נטול ואין סברא לתקן צין רועה עגמו שמוטל עליו להפעק ולשומר לאניש דעלמא ועוד אמרינן בהגוזל בתרא (לקמן דף קט"ו) שטף נהר חמורו וחמור חבירו והניח שלו והליל של חבירו אין לו אלא שכרו ושכרו מיהא שקיל ולא אמרינן מנכסי ארי בעלמא הוא וכן משיב אצידה שנותנין לו שכר כפועל בטל (ב"מ דף נ"א: ושם) לא אמר דליהוי כמנכסי ארי בעלמא ולא יטול כלום ואין לומר דכלל הנהו אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שיצטע אצידמו של חבירו אכל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מנכסי ארי ולא היה נטול כלום אעפ"י שהוא מליל חבירו מן ההפקד לא עשו תקנה ונראה לר"י מנכסי ארי שאינו נטול שכר היינו כשאין הדבר צדור שיצא ליד הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא כלא הארי אם לא מלילי אלא מדאגב ומן הפחד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר צדור שיצא ליד הפסד דארי או מליל מפי הארי עגמו או ודאי נטול שכרו כמו שטף נהר חמור חבירו והך דשמעתין מיירי שהלילו ירקות מנצט בעלמא שאין בעל הבהמה רוצה שתצט נהנתו בדרך ותצטער אע"פ שלא היו דמיה נפחתין צדק ולכן היה נחשב מנכסי ארי אי היה מדעתו ופורע חובו אין מלילי מהפקד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחשיב לו ואינו מלילי אלא מנצט בעלמא וחשיב מנכסי ארי א"י כדמפרש טעמא צירושלמי דכתובות (פ"ג) ונדרים (פ"ד) מפיסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' במשכון מפיסא הוינא ליה ויהיב לי משכני ואפי' צ"מ דוחק עגמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו פורעין עבורי כי דרך אהובים שמרחמים על אהוביהם להליל מן הנצט הזה דהיינו מעין אותו טעם והא דקרי בחוקת הבהים (ב"ב דף נ"ג) מנכסי ארי נתן צדור והועיל נטל צדור והועיל דסבר מיהא מיהא והוילא מיהא מיהא אע"פ שמלילה מהפקד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מנכסי ארי לענין שיפטור חבירו משכר הברתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה חזקה כמו רפך בה פורתא או נעל וגדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תצא ליד קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנס עכו"ם שאנס צימו של ישראל וצא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אכל רש"י פ"י בהנזקין (גיטין דף נ"ח: ד) גבי עכו"ם הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין זו משום סיקריקון שאל החוק עכו"ם בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין זו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רביע לבעלים כחזקין חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כאן סיקריקון לא גמר ומקני מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא צא לו שעה לכופו הלכך אין מכירת העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר דלא מנעיא במקום שאם לא קנאו ישראל לא היה חוזר לבעלים לעולם שהיה מוכרו או נותנו לעכו"ם אחר והיה אבוד מן הבעלים לגמרי דלא חשיב מנכסי ארי כיון שמלילו מן ההפקד ואפי' קנאו בשויו מלילו מהפקד הוא כמו מקדים צדועים ובמקלות בשכר דאמרינן שנותן שכר עד כדי דמיהם ונ"מ לכושר דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה חוזר לבעלים צדמים הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מלילו מן ההפקד אעפ"י אין לדמותו כלל למנכסי ארי דכיון דאין ישראל וצא ליד הנכרי וזה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למנכסי ארי ונטול מה שהנהו ואתם היהודים הצדוקים מעירים והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אם הניח הקרקעות צד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר ר"י שאם שם ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לבעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו צדמדיה סביבותיהם שפסטי היהודים לעמוד כמו פרושים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו מופסין שלא יחזיק המושל היהודים כשיצאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשנות את הדין ולעשות דין לעגמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדין אין הגון כלל ודמיה למכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג) והיכא שמשיב נכסי חבירו אין דומה כלל למנכסי ארי כגון יורד לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקוף את חבירו משלש רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (ב"מ דף ע"ו) שהוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו דנטול מבעל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירצה) יתנה (עם) המליל לשלם חמורו ועוד דע"כ מיירי ביכול להליל על ידי הדחק דאל"כ לימא ליה מהפקד קצינא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נותן לו דמסתמא ניחא ליה שכל מי שיציל יטול שכר כל זמן שלא ימחה בידו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק: **לא** שנו אלא באותה ערוגה. דכיון שחלתה נפילתה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אכל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר: שמן

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שיצטע אצידמו של חבירו אכל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מנכסי ארי ולא היה נטול כלום אעפ"י שהוא מליל חבירו מן ההפקד לא עשו תקנה ונראה לר"י מנכסי ארי שאינו נטול שכר היינו כשאין הדבר צדור שיצא ליד הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא כלא הארי אם לא מלילי אלא מדאגב ומן הפחד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר צדור שיצא ליד הפסד דארי או מליל מפי הארי עגמו או ודאי נטול שכרו כמו שטף נהר חמור חבירו והך דשמעתין מיירי שהלילו ירקות מנצט בעלמא שאין בעל הבהמה רוצה שתצט נהנתו בדרך ותצטער אע"פ שלא היו דמיה נפחתין צדק ולכן היה נחשב מנכסי ארי אי היה מדעתו ופורע חובו אין מלילי מהפקד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחשיב לו ואינו מלילי אלא מנצט בעלמא וחשיב מנכסי ארי א"י כדמפרש טעמא צירושלמי דכתובות (פ"ג) ונדרים (פ"ד) מפיסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' במשכון מפיסא הוינא ליה ויהיב לי משכני ואפי' צ"מ דוחק עגמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו פורעין עבורי כי דרך אהובים שמרחמים על אהוביהם להליל מן הנצט הזה דהיינו מעין אותו טעם והא דקרי בחוקת הבהים (ב"ב דף נ"ג) מנכסי ארי נתן צדור והועיל נטל צדור והועיל דסבר מיהא מיהא והוילא מיהא מיהא אע"פ שמלילה מהפקד שהיה נהר שוטפה לא נקט לשון מנכסי ארי לענין שיפטור חבירו משכר הברתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה חזקה כמו רפך בה פורתא או נעל וגדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תצא ליד קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנס עכו"ם שאנס צימו של ישראל וצא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אכל רש"י פ"י בהנזקין (גיטין דף נ"ח: ד) גבי עכו"ם הבא מחמת חוב ומחמת אנפרות אין זו משום סיקריקון שאל החוק עכו"ם בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו מסור בידו להרגו אין זו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רביע לבעלים כחזקין חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם דכיון דאין כאן סיקריקון לא גמר ומקני מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא צא לו שעה לכופו הלכך אין מכירת העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר דלא מנעיא במקום שאם לא קנאו ישראל לא היה חוזר לבעלים לעולם שהיה מוכרו או נותנו לעכו"ם אחר והיה אבוד מן הבעלים לגמרי דלא חשיב מנכסי ארי כיון שמלילו מן ההפקד ואפי' קנאו בשויו מלילו מהפקד הוא כמו מקדים צדועים ובמקלות בשכר דאמרינן שנותן שכר עד כדי דמיהם ונ"מ לכושר דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה חוזר לבעלים צדמים הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מלילו מן ההפקד אעפ"י אין לדמותו כלל למנכסי ארי דכיון דאין ישראל וצא ליד הנכרי וזה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למנכסי ארי ונטול מה שהנהו ואתם היהודים הצדוקים מעירים והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אם הניח הקרקעות צד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר ר"י שאם שם ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לבעלים ונטול מה שהנהו דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו צדמדיה סביבותיהם שפסטי היהודים לעמוד כמו פרושים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו מופסין שלא יחזיק המושל היהודים כשיצאו מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשנות את הדין ולעשות דין לעגמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה הדין אין הגון כלל ודמיה למכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג) והיכא שמשיב נכסי חבירו אין דומה כלל למנכסי ארי כגון יורד לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקוף את חבירו משלש רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (ב"מ דף ע"ו) שהוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו דנטול מבעל הבית מה שהנהו ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירצה) יתנה (עם) המליל לשלם חמורו ועוד דע"כ מיירי ביכול להליל על ידי הדחק דאל"כ לימא ליה מהפקד קצינא כדאמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נותן לו דמסתמא ניחא ליה שכל מי שיציל יטול שכר כל זמן שלא ימחה בידו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק: **לא** שנו אלא באותה ערוגה. דכיון שחלתה נפילתה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אכל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר: שמן

ז' שמיין בית סאה באותה שדה. פי' שאלם אכלה ערוגה אחת שמין אותה אגב בית סאה כמה היתה יפה קודם שאכלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אציה סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משנמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בצנפי נפשה לא שיימיין דמכחישיין ליה למזיק דקרתת ערוגה של קב או קביים חזובה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמיים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בצביל קרתת ערוגה זו. וא"ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרתת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אצל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מציין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע צנכסי: **קלח כס' קלחיס.** מה שאכלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביס.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביס: **מפני שמצבית מויק.** דששים קביס אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרתת קב ניכרת בששים קביס: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מויק.** לפי שאדם המשופע צנכסיס ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרצה יותר מדמיו ועוד קרתת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצני ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צביס כור.** אין קרתתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלסא סאלסא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרסאסא.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** כס' להקל על המזיק: **צנוקי ממונו.** כמה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו צנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המצביר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסיין.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אבשלום צפרק צמח דכחכות [קד:]: **חוי.** שחת: **צמשייר שבה.** רואין את הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

ולאסטמורי צנוה. להשמר ולהזכר זה: **היכי שיימיין.** לבית סאה דמתני': **סאה כס' סאין.** האז בית סאה דקתני צמתני' דבצביל ערוגה אחת שמין בית סאה לאו בית סאה בצנפי נפשה שיימיין דמכחישיין ליה למזיק לפי שצבית סאה נמכרת ציורק לפי שמועט הוא ואינו מצוי לימנר ועני שאין ידו משגת לדמי קרקע גדולה קונה אותו ציורק מדמיו וקרתת ערוגה של קב או קביים חשיב לו לפי דמיו אלא שמין ששים סאיס כמה שזין ורואין כמה דמיים מגיעין לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בצביל קרתת ערוגה זו. וא"ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרתת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אצל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מציין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע צנכסי: **קלח כס' קלחיס.** מה שאכלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביס.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביס: **מפני שמצבית מויק.** דששים קביס אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרתת קב ניכרת בששים קביס: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מויק.** לפי שאדם המשופע צנכסיס ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרצה יותר מדמיו ועוד קרתת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצני ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צביס כור.** אין קרתתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלסא סאלסא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרסאסא.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** כס' להקל על המזיק: **צנוקי ממונו.** כמה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו צנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המצביר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסיין.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אבשלום צפרק צמח דכחכות [קד:]: **חוי.** שחת: **צמשייר שבה.** רואין את הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

אי הוה מפרשיין דבבית סאה זרע קאמר כגון נ' על נ' הוי ניחא טפי אע"ג דבגמרא נקט לכולהו צלל צית דקאמרת סאה תרקב קב וכור אין להקפיד דלפעמים קרי נמי לבית כור זרע כור סתם כדאשכחן צפרק המקבל (ב"מ דף קה:) גוהר ארבעה קבין לכור ומסיק דארבעה קבין לכור זרע קאמרת:

קשכא. פי' כקונטרס דקל וכן משמע דקאמרת ותלתא תאלתא צקינא הוו קיימי ותאלי הס דקליס כדמוכח בהגוזל (לקמן דף נב.) חוזה תאלי צי גופני וקאמרת קנו דקלי וקשה דבצ"ד דע"ז (דף יד:) מן דקל טב וחזב ונקלצא ומפרש בגמ' חזב קשכא ושמת ים מיני דקליס הרבה שאחד קרוי דקל סתם ואחד קרוי חזב דהיינו קשכא ובערוך פירש דקשכא הוא דקלל פרסאסא: **דראין** דינא דפרסאסא. י"מ של דקל פרסאי דאמרת לקמן הלכתא כוותיה דריש גלותא דקלל פרסאסא: דקשכא דקלל פרסאסא אי אפשר לפרש כן:

אכלה

היה יפה קודם שאכלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אציה סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משנמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בצנפי נפשה לא שיימיין דמכחישיין ליה למזיק דקרתת ערוגה של קב או קביים חזובה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמיים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בצביל קרתת ערוגה זו. וא"ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרתת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אצל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מציין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע צנכסי: **קלח כס' קלחיס.** מה שאכלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביס.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביס: **מפני שמצבית מויק.** דששים קביס אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרתת קב ניכרת בששים קביס: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מויק.** לפי שאדם המשופע צנכסיס ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרצה יותר מדמיו ועוד קרתת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצני ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צביס כור.** אין קרתתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלסא סאלסא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרסאסא.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** כס' להקל על המזיק: **צנוקי ממונו.** כמה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו צנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המצביר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסיין.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אבשלום צפרק צמח דכחכות [קד:]: **חוי.** שחת: **צמשייר שבה.** רואין את הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

היה יפה קודם שאכלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אציה סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משנמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בצנפי נפשה לא שיימיין דמכחישיין ליה למזיק דקרתת ערוגה של קב או קביים חזובה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמיים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בצביל קרתת ערוגה זו. וא"ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרתת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אצל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מציין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע צנכסי: **קלח כס' קלחיס.** מה שאכלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביס.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביס: **מפני שמצבית מויק.** דששים קביס אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרתת קב ניכרת בששים קביס: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מויק.** לפי שאדם המשופע צנכסיס ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרצה יותר מדמיו ועוד קרתת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצני ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צביס כור.** אין קרתתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלסא סאלסא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרסאסא.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** כס' להקל על המזיק: **צנוקי ממונו.** כמה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו צנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המצביר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסיין.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אבשלום צפרק צמח דכחכות [קד:]: **חוי.** שחת: **צמשייר שבה.** רואין את הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

היה יפה קודם שאכלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר"י לראי אציה סאה קאי ה"ל לנימנר כמה זלשון זכר ועוד דקצני בגמ' היכי שיימיין הלא פירשה יפה משנמינו שמיין ערוגה צבית סאה ומה שפ"ה בגמ' היכי שיימיין דבית סאה בצנפי נפשה לא שיימיין דמכחישיין ליה למזיק דקרתת ערוגה של קב או קביים חזובה לפי דמיו אלף שמין ס' סאין ורואין כמה דמיים מגיעים לבית סאה וחורין ושמין כמה נפחתו דמיו בצביל קרתת ערוגה זו. וא"ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום סאין קרתת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אצל צבית סאה ניכרת: **סרקב בששים סרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא"כ מפסדת ליה לניזק סאין קונין מציין לששים סאין לפי שמרובין הן לחדס צינורי ומועטין הן למשופע צנכסי: **קלח כס' קלחיס.** מה שאכלה כס' שיעורין כמותו: **משלס דמיסן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו כפני ענמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביס.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביס: **מפני שמצבית מויק.** דששים קביס אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לצינורי וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרתת קב ניכרת בששים קביס: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור מנואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגס מויק.** לפי שאדם המשופע צנכסיס ותאז לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוואלה צהרצה יותר מדמיו ועוד קרתת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מצני ליה.** דדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב צביס כור.** אין קרתתו גראית: **כור.** שלשים סאה: **קשכא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא איני רואית: **וסלסא סאלסא צקינא הוו.** שלשה דקליס זה אלל זה: **דינא דפרסאסא.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** כס' להקל על המזיק: **צנוקי ממונו.** כמה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו צנוקי גופו.** שמזיק עצמו בידים שקצן לדקל: **המצביר כרמו.** שימת וכלה: **קטמה נטיעה גרסיין.** בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון ומן בן אבשלום צפרק צמח דכחכות [קד:]: **חוי.** שחת: **צמשייר שבה.** רואין את הגוהר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה צימי הקציר ומשלם: **כמה היסב יפה.** הקרקע לימנר כשהיא עם השחת: **סמדר**

אכלה

כור א ב ג מ"י פי"ד מה"י
נזק ממון ה"ל יג סמג
עשין סו טו"ע ח"מ ס"י
ש"ד ספ"ד ד:

מוסף רש"י
קטמה נטיעה. בהמה שנגנבה לרשות הניזק והזיקה. קטמה נטיעה א"ל כמה שמין אותה וכחכות (ק"ה). שחי כסף. שמי מעוט (ש"ס). חזיר. שחט על מנוחה מנין וטעורין בעדן ירק (לקמן ק"ס).

(א) נלקמן טו"ז. (ב) כ"ה היה. רש"י. (ג) כחכות ק"ה. (ד) ש"ך לעיל במשנה. (ה) (בש"ל, ג) ג"י מ"ח אמתני' וכן הוא כפי השוואל. (ז) וע"פ.

תורה אור השלם
1. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: שמות כב ד

הגהות הגר"א
[א] חוס' ד"ה שמין מ' וז"ל דשמין בית סאה. נ"ב והראש"ד פי' דהכי קאמרת שאם אכלה פחותה מן סאה שמין כפי"ע ולר"י נפחתו ממקצת: